

19/45

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 30 december 2019 door de heer A, hierna te noemen klager, ingediende klacht tegen mevrouw B MSc, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen, en ingeschreven in het NIP-register psycholoog NIP.

I Het verloop van de procedure

Het College heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift d.d. 30 december 2019;
- het verweerschrift met de bijlagen d.d. 30 januari 2020;
- de aanvullende klacht met de bijlagen d.d. 4 maart 2020;
- het aanvullend verweerschrift met de bijlagen d.d. 25 maart 2020;
- de namens verweerster door mr De Die ter zitting overgelegde pleitnota.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden ter zitting van het College van 4 november 2020, waarbij klager en verweerster aanwezig waren. Klager werd vergezeld door mevrouw mr. C.M.D. de Waele, vertrouwenspersoon. Verweerster werd bijgestaan door mevrouw mr. A.C. de Die, advocaat te Amsterdam.

II De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden kan van het volgende worden uitgegaan.

- a. Verweerster is werkzaam als psycholoog NIP in haar praktijk X te Z.
- b. Klager (hierna ook te noemen vader) heeft samen met zijn ex-echtgenote C (hierna ook te noemen moeder) twee kinderen D en E, respectievelijk geboren in 2006 en 2009 (hierna te noemen de kinderen).
- c. Het ouderlijk gezag over de kinderen wordt uitgeoefend door beide ouders. De kinderen wonen bij moeder. Er is sprake van een complexe echtscheiding. De kinderen zijn daarom onder toezicht gesteld (OTS) van een Gezinsinstelling (hierna GI).
- d. Uit de aan het College overgelegde beschikking van de kinderrechter van 16 juli 2018 blijkt dat er op dat moment met name strijd is tussen de ouders over de hoofdverblijfplaats en de zorg- en contactregeling van de kinderen.
- e. Bij voormelde beschikking heeft de kinderrechter verweerster benoemd tot bijzondere curator ex artikel 1: 250 BW. Aan verweerster is verzocht een schriftelijk rapport over te leggen. De door de kinderrechter in de beschikking opgenomen vraagstelling luidt als volgt:
“De bijzondere curator zal zich op grond van het door haar ontwikkelde protocol gezinsonderzoek ouderonthechting uitlaten over de vraag of sprake is van ouderonthechting of oudervervreemding. Een kopie van dit protocol zal aan deze beschikking worden gehecht. Daarnaast verzoekt de kinderrechter de bijzondere curator, indien mogelijk, de vraag te beantwoorden welke zorg- en contactregeling in het belang van de minderjarigen is en wat de minderjarigen nodig hebben om uit het loyaliteitsconflict, waarin zij mogelijk verkeren, te komen en niet langer last te hebben van de onderlinge strijd waarin de ouders zich bevinden.

Indien de bijzondere curator daartoe aanleiding ziet, staat het haar eveneens vrij een advies uit te brengen over de benodigde hulpverlening ten behoeve van de minderjarigen.”

- f. Verweerster heeft in het kader van haar onderzoek op 30 juli 2018 een gesprek gevoerd met vader bij vader thuis. Op die dag vond ook het gesprek met E plaats.
- g. Op 16 september 2018 vond het gesprek tussen verweerster en moeder plaats bij moeder thuis. Het gesprek met D vond ook op 16 september 2018 plaats bij vader thuis omdat D op dat moment bij vader verbleef.
Verweerster arriveerde voor dit gesprek met D bij vader samen met moeder in de auto van moeder.
- h. Verweerster heeft naar aanleiding van de gesprekken en het door haar daarbij verrichtte onderzoek een rapportage opgesteld gedateerd 1 oktober 2018 die zij naar de rechtbank heeft gestuurd. Deze rapportage is in zijn geheel overgelegd aan het College en wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd.
- i. Uit de slechts gedeeltelijk aan het College overgelegde beschikking van de kinderrechtster d.d. 3 december 2018 blijkt dat de beslissing van de kinderrechtster op die datum luidde dat de hoofdverblijfplaats van de kinderen is bepaald bij moeder en dat een gelijkwaardige zorg- en contactregeling tussen de ouders is vastgesteld in die zin dat de kinderen de oneven weken bij moeder verblijven en de even weken bij vader.
- j. Klager heeft thans sinds geruime tijd geen omgang meer met de dochter D.

III Het standpunt van klager en de klacht

De klacht houdt in, kort samengevat en zakelijk weergegeven, dat verweerster handelend als bijzondere curator in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld om de volgende redenen:

1. Zij misleidt het publiek wat betreft haar deskundigheid en vermeende vaardigheden: zo heeft zij geen aantekening diagnostiek;
2. Zij gaat ondeskundig te werk op basis van zelf-ontwikkelde testjes, één gesprekje met klager, één gesprekje met moeder en één gesprekje met de beide kinderen;
3. Zij heeft een rapport opgesteld dat onjuist is en waarin zij “observaties” weergeeft die niet hebben plaatsgevonden;
4. Zij is voor het gesprek met de dochter bij vader op 16 september 2018 meegereden met moeder;
5. Zij heeft klager en moeder voor een verzoeningscursus doorverwezen naar andere ongekwalificeerde hulpverleners terwijl zij kon weten dat dit geen oplossing was. Ook heeft zij de kinderen doorverwezen naar F, kindbehartiger, die evenmin deskundig is en zelf slachtoffer is van ouderverstoting;
6. Zij gebruikt zelf verzonden terminologie zoals het woord “ouderonthechting” in plaats van “ouderverstoting” en de term “Parental Alienation Syndrome” (hierna PAS) die als zodanig niet in de DSM voorkomt;
7. Zij heeft klager niet om toestemming gevraagd en heeft hem geen inzage gegeven in de rapportage voordat zij deze uitbracht.

Klager heeft desgevraagd ter zitting verklaard dat zijn grootste bezwaar tegen de werkwijze van verweerster is dat in het rapport feiten worden weggelaten of op een andere manier gepresenteerd, hetgeen leidt tot een wensresultaat. Volgens klager heeft verweerster niet gezien dat de schuld bij moeder ligt voor het feit dat hij geen omgang meer heeft. Klager, die zelf heeft verzocht om de inzet van verweerster als bijzondere curator, zag verweerster als zijn reddende engel maar is van een koude kermis thuisgekomen.

IV Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft primair aangevoerd dat klager niet-ontvankelijk is in de klacht omdat hij daarbij geen eigen belang heeft (artikel 2.1.3 RvT) maar handelt in het belang van de Stichting Y.

Subsidiair heeft verweerster de klacht gemotiveerd betwist.

Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht zal daarop in het onderstaande nader worden ingegaan.

V De overwegingen van het College

Wat betreft de ontvankelijkheid

V.1. Artikel 2.1.3 van het Reglement voor het Toezicht (hierna RvT) luidt als volgt:

“1. Het College van Toezicht neemt geen klacht in behandeling als de klager daarbij geen belang heeft, tenzij naar het oordeel van het College behandeling van de klacht in het belang is van de psychologie of de psychologiebeoefening.

2. Klager wordt geacht belang te hebben wanneer hij voldoet aan de begripsomschrijving van de betrokkene zoals vastgelegd in de Beroepscode voor Psychologen.”

V.2. Het begrip betrokkene is in artikel 1.2 van de Beroepscode als volgt omschreven:

“Elke persoon die direct of indirect is betrokken bij het beroepsmatig handelen van de psycholoog of die daardoor in zijn belangen wordt geraakt; zoals de cliënt, de partner en naaste verwanten van de cliënt, de opdrachtgever, collega, student, proefpersoon, et cetera.”

V.3. Anders dan verweerster heeft aangevoerd is het College van oordeel dat klager ontvankelijk is in de klacht. Klager heeft voldoende belang bij de klacht in de zin van artikel 2.1.3 RvT omdat hij betrokkene is in de zin van artikel 1.2 van de Beroepscode. Verweerster heeft als bijzondere curator in het kader van het door haar verrichte gezinsonderzoek ouderonthechting immers met klager als vader een gesprek gevoerd. Het enkele feit dat klager zich eerder anoniem had gevoegd bij een andere tegen verweerster ingediende klacht bij het College kan, anders dan verweerster aanvoert, niet leiden tot de conclusie dat klager thans geen eigen belang heeft bij de klacht.

Inhoudelijk:

V.4. Wat betreft klachtonderdeel 1 - inhoudende dat verweerster niet de benodigde deskundigheid en vaardigheden bezit en geen aantekening diagnostiek heeft - overweegt het College als volgt.

Verweerster is lid van het NIP en staat ingeschreven in het register psycholoog NIP.

Verweerster is dus gerechtigd het dienstmerk psycholoog NIP te voeren. Uit de stukken zoals geciteerd onder 1.a en het aangevoerde ter zitting is niet gebleken dat verweerster dit op misleidende of onjuiste wijze in strijd met enig artikel in de Beroepscode doet. Verweerster had, anders dan klager aanvoert, voor haar optreden als door de rechtbank in juli 2018 benoemde bijzondere curator geen opleiding in de klinische psychologie of diagnostiek nodig.

Klachtonderdeel 1 is dus niet gegrond.

V.5. Blijkens artikel 1.16 van de Beroepscode is de definitie van rapportage als volgt:

“Alle tot één of meer personen herleidbare bevindingen, beoordelingen of adviezen, die mondeling of schriftelijk worden uitgebracht.”

Het door verweerster in opdracht van de rechtbank opgestelde rapport gezinsonderzoek ouderonthechting is dus te kwalificeren als rapportage nu daarin bevindingen, beoordelingen en adviezen worden uitgebracht die tot de ouders en kinderen zijn te herleiden. Anders dan klager aanvoert volgt uit het hierboven geciteerde artikel 1.16 dat de kwaliteit van rapportage niet relevant is voor de vraag of van rapportage sprake is.

V.6. Volgens vaste jurisprudentie moet rapportage als door verweerster uitgebracht voldoen aan een aantal criteria. Deze criteria zijn vastgelegd in artikel 97 van de Beroepscode 2015. Dit artikel luidt als volgt:

De psycholoog beperkt zich in rapportages tot het vermelden van die gegevens en beoordelingen die voor het doel van de rapportages noodzakelijk zijn. Het rapport dient minimaal aan de volgende eisen te voldoen:

- *Het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;*
- *Het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;*
- *Uit de rapportage moet duidelijk blijken op welke gronden de bevindingen en conclusies berusten en wat de beperkingen daarvan zijn;*
- *Het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;*
- *In de rapportage wordt melding gemaakt van de vertrouwelijke aard en na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid hebben verloren;*

Het College toetst of het onderzoek door de psycholoog dat tot de rapportage heeft geleid uit het oogpunt van vakkundigheid en zorgvuldigheid de tuchtrechtelijke toets der kritiek kan doorstaan. Ten aanzien van de conclusie van de rapportage wordt beoordeeld of de psycholoog in redelijkheid tot die conclusie heeft kunnen komen.

V.7. Het College zal thans de klachtonderdelen 2, 3 en 6 gezamenlijk behandelen nu deze alle betrekking hebben op de inhoud van het door verweerster als bijzondere curator in opdracht van de kinderrechter opgestelde rapport.

Het College is van oordeel dat het hier ging om een opdracht als bedoeld in artikel 6 van de Beroepscode, waarin sprake is van een externe opdrachtgever die een door de wet toegekende bevoegdheid heeft om nakoming van de opdracht te eisen, waarbij de rechten van de cliënt (en het cliëntstelsel) gehandhaafd blijven voor zover dit niet strijdig is met de regels die op deze opdrachtrelatie van toepassing zijn.

V.8. Klager heeft in klachtonderdeel 2 gesteld dat verweerster een onwetenschappelijke methodiek heeft gebruikt bestaande uit gesprekjes en zelfontwikkelde testjes om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden waaruit blijkt dat zij de door haar gepretendeerde deskundigheid mist.

Verweerster heeft op dit punt aangevoerd dat zij in het rapport haar methodiek, bronnen en bevindingen beschrijft en per onderdeel conclusies heeft getrokken. Daarbij heeft zij subjectieve en objectieve waarnemingen van elkaar gescheiden. Bij klager heeft zij een semigestructureerd diepte-interview afgenomen dat twee en een half uur heeft geduurd. Wat betreft het ‘zelf ontwikkelde testje’ heeft verweerster verklaard dat dit een (nul)meting van emoties betreft bij de ouders aan de hand waarvan in het rapport geen diagnostische conclusies worden getrokken.

Naar het oordeel van het College is op grond van de tekst en de indeling van de overgelegde rapportage gecombineerd met wat verweerster hierover heeft aangevoerd in voldoende mate vast komen te staan dat in de rapportage een geschikte methode van onderzoek wordt gebruikt om de door de rechtbank aan verweerster voorgelegde vraagstelling te beantwoorden.

Klachtonderdeel 2 is hiermee ongegrond.

Daarnaast heeft verweerster, anders dan klager in klachtonderdeel 3 aanvoert, haar observaties die gekwalificeerd kunnen worden als bevindingen van de bijzondere curator in de rapportage kunnen vermelden. De opvatting van klager dat (juiste) observaties door psychologen slechts gedaan kunnen worden in een gestructureerde onderzoekssituatie waarover tevoren consent moet zijn bereikt, is te restrictief. Daarbij komt dat het aan de psycholoog is om methoden te kiezen die doeltreffend en doelmatig zijn (artikel 101 van de Beroepscode). Klachtonderdeel 3 is hiermee eveneens ongegrond.

Evenmin heeft verweerster klachtwaardig gehandeld door de term ouderonthechting in plaats van ouderverstoting te noemen en door de term “Parental Alienation System” te gebruiken (klachtonderdeel 6). Nu over deze verschijnselen geen wetenschappelijke consensus bestaat en deze niet zijn opgenomen in de DSM-V bestaan er geen regels hoe en wanneer deze termen te gebruiken dan wel wat deze termen inhouden.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de klachtonderdelen 2, 3 en 6 niet gegrond zijn.

V.9. Het College is van oordeel dat verweerster onvoldoende zorgvuldig heeft gehandeld door mee te rijden met moeder naar vader voor haar afspraak met de dochter (klachtonderdeel 4). Verweerster heeft hierover verklaard dat zij hiertoe is overgegaan omdat zij wegens privé-omstandigheden op dat moment zelf niet over een auto beschikte. Het College is van oordeel dat verweerster, teneinde haar neutrale positie te waarborgen, hiertoe niet had moeten overgaan in een zaak waar sprake is met complexe echtscheidingsproblematiek. Verweerster was aangesteld als bijzondere curator die het belang van de kinderen vertegenwoordigt. Ten opzichte van de kinderen dient de bijzondere curator (blijkens de leidraad werkwijze en verslag bijzondere curatoren ex artikel 1:250 BW opgesteld door de Rechtspraak) zijn onafhankelijke en neutrale positie te benadrukken. Het komt dan niet onafhankelijk over als bijzondere curator met moeder in een auto te arriveren bij vader voor een gesprek met de dochter. Verweerster heeft door haar privé-omstandigheden te laten prevaleren haar beroepsmatig handelen zodanig laten beïnvloeden dat zij haar werkwijze professioneel niet kan verantwoorden. Verweerster heeft hierdoor artikel 41 van de Beroepscode overtreden. Klachtonderdeel 4 is in zoverre gegrond.

V.10. Wat betreft klachtonderdeel 5 inhoudende (1) dat verweerster op verkeerde gronden mediation heeft voorgesteld en (2) zich bedient van andere ongekwalficeerde hulpverleners zoals F geldt het volgende.

Dat het handelen van verweerster klachtwaardig zou zijn omdat zij in haar rapport aan de ouders mediation zou hebben voorgesteld, hetgeen volgens klager een gepasseerd station tussen hem en zijn ex-partner zou zijn, is niet vast komen te staan. In het rapport van klagerster wordt door verweerster aan de ouders namelijk de SCHIP-aanpak voorgesteld. Dit is anders dan klager stelt geen verzoeningscursus maar een vorm van post-relationale therapie. Verweerster noemt daarbij in het rapport andere namen van mogelijke therapeuten dan die van F. Dit eerste deel van klachtonderdeel 5 is dan ook ongegrond bij gebrek aan feitelijke grondslag.

Aan het College is ambtshalve duidelijk geworden dat verweerster en F vaker naar elkaar verwijzen in complexe echtscheidingszaken. Daarmee is echter onvoldoende gebleken dat verweerster en F, zoals klager stelt, deel uitmaken van hetzelfde team in de zin van artikel 31 van de Beroepscode. Ook is F geen medewerkster van verweerster. Verweerster en F voeren ieder een eigen praktijk. Dit betekent dat artikel 32 van de Beroepscode evenmin van toepassing is.

De kwaliteit van het beroepsmatig handelen van F kan hier dan ook verder buiten beschouwing blijven voor zover dat al in een tuchtprocedure tegen verweerster als psycholoog aan de orde kan zijn.

Het tweede onderdeel van klachtonderdeel 5 is hiermee eveneens ongegrond.

V.11. Klachtonderdeel 7 inhoudende dat verweerster (1) gerichte toestemming had moeten vragen aan klager en zij hem (2) geen inzage heeft gegeven voordat het rapport werd uitgebracht geeft aanleiding tot de volgende overwegingen.

Het College is van oordeel dat de bijzondere curator die NIP-lid of NIP-geregistreerd is niet verplicht is om eerst gerichte toestemming aan de ouders te vragen ingevolge artikel 89 van de Beroepscode voordat hij het rapport met zijn advies aan de rechtbank uitbrengt. Het is immers de bedoeling dat juist op de zitting hierover het debat wordt gevoerd. Dit blijkt met zoveel woorden uit het document “werkproces bijzondere curator o.g.v. artikel 1:250 BW” (op pagina 6) opgesteld door de Rechtspraak. Dit strookt ook met het karakter van het bijzondere curatorschap: het vrijelijk kunnen verwoorden van de belangen van het kind dat in de knel zit. Het voorgaande betekent dat in dit geval het hierboven genoemde artikel 6 van de Beroepscode er voor zorgt dat artikel 89 niet van toepassing is op de

opdrachtrelatie tussen bijzondere curatoren en de rechtbank. Het recht van gerichte toestemming is immers strijdig met de regels die op die opdrachtrelatie van toepassing zijn. Het eerste deel van klachtonderdeel 7 is dus niet gegrond.

V.12. Wat betreft het tweede deel van klachtonderdeel 7 is het College van oordeel dat het inzage- en correctierecht wél op rapportage van bijzondere curatoren die NIP-lid of -geregistreerd zijn van toepassing is (artikelen 91 en 93 van de Beroepscode). Dit volgt als zodanig ook uit een eerdere uitspraak van het College met rolnummer 19/18 waarnaar het College verwijst.

Voorafgaand aan verzending naar de rechtbank dient de bijzondere curator de rapportage dus voor te leggen aan de cliënt of personen die tot het cliëntsysteem behoren. Eventuele door die belanghebbenden - zoals klager - aangebrachte aanvullingen voegt de bijzondere curator vervolgens bij zijn rapportage die aan de rechtbank wordt overgelegd.

Dit gaat overigens alleen op voor die gedeeltes in het verslag die over klager zelf gaan, te weten de weergave van de gesprekken tussen klager en verweerster. Daarbij gaat het om correcties van feitelijke onjuistheden, en niet om correctie van de bevindingen en de conclusies. Die laatste behoren immers tot de professionele verantwoordelijkheid van de psycholoog (artikel 93 Beroepscode).

Het College komt tot de conclusie dat verweerster door klager niet de mogelijkheid van inzage en correctie te bieden heeft gehandeld in strijd met de artikelen 91 en 93 van de code. Het tweede deel van klachtonderdeel 7 is dan ook gegrond.

V.13. Het voorgaande houdt in dat klachtonderdeel 1, 2, 3, 5, 6 en 7 (eerste deel) niet gegrond zijn.

Klachtonderdeel 4 en het tweede deel van klachtonderdeel 7 zijn wel gegrond.

Dit leidt er toe dat aan verweerster een waarschuwing wordt opgelegd.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart de klachtonderdelen 1, 2, 3, 5, 6 en 7 (eerste deel) ongegrond;
- verklaart de klachtonderdelen 4 en 7 (tweede deel) gegrond;
- waarschuwt verweerster.

Aldus gewezen op 4 november 2020

door:

mr. C.M. Berkhout, voorzitter,
mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
mr. drs. M.J. Ariëns,
prof. dr. P.T. Cohen-Kettenis,
dr. J.P.C. Jaspers,
leden

en ondertekend door de voorzitter,

w.g. C.M. Berkhout